

Δ. Θεοτοκοπούλου.

‘Ο Ίνδοϋς εκδιώκων τοὺς ἐμπόρους ἐκ τοῦ ναοῦ.

Κλόβιο, εὐρισκομένη ἤδη ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Νεαπόλεως, καὶ φέρουσα Ἑλληνιστὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Θεοτοκοπούλου. Δεύτερον γνωστὸν ἔργον τῆς περιόδου ταύτης εἶνε ἡ *Ἰασις τοῦ τυφλοῦ*, ἣτις ὑπάρχει εἰς δύο διάφορα πρωτότυπα, καὶ τὸ μὲν ἐν τούτων, ὑπολειπόμενον ὀλίγον κατὰ τὴν τέχνην, εὐρίσκεται ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Πάρμας, τὸ δ' ἕτερον ἐν τῇ θαυμασίᾳ τῆς Δρέσδης Πινακοθήκῃ, προσκτηθὲν ἐκ τῆς ἐν Βενετίᾳ πινακοθήκης Rossi τῷ 1741, ἀπεδίδετο δὲ μέχρι τινὸς τῷ Bassano, ἀλλ' ὁ κ. K. Justi ἀνεγνώρισεν αὐτὸ ἐκ τῆς ἰδιαζούσης τεχνοτροπίας ὡς ἔργον τοῦ Θεοτοκοπούλου, καίπερ μὴ φέρον, ὡς συνήθως, τὴν ὑπογραφὴν του. Τῆς περιόδου ταύτης ἔργα εἶνε καὶ ὁ ἐν δυσὶ πρωτοτύποις πίναξ ὁ εἰκονίζων τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ διὰ φραγγελίου ἀπέλασιν τῶν ἐμπόρων ἐκ τοῦ ναοῦ. Ἀμφότερα τὰ πρωτότυπα ταῦτα εὐρίσκονται ἐν Ἀγγλίᾳ, τὸ μὲν ἐν ἐν τῇ Πινακοθήκῃ τοῦ Earl of Yarborough ἐν Λονδίῳ μετακομιθεὶν ἐξ Ἰταλίας κατὰ τὸν 12' αἰῶνα, τὸ δ' ἕτερον ἐν τῇ Πινακοθήκῃ τοῦ Sir F. Cook ἐν Ἀγγλίᾳ (Richmond) ὅπερ εἶνε μικρότερον μὲν τὸ μέγεθος, ἀλλ' ἐπιμελέστατα εἰργασμένον. Ὁ πρῶτος τῶν πινάκων τούτων, ὅστις παραδόξως, εἰ καὶ φέρει τὴν ὑπογραφὴν «Δομήνικος Θεοτοκόπουλος Κρῆς ἐποίησιν», ἐθεωρεῖτο ὡς ἔργον τοῦ Παύλου Veronese, εἶνε πολῦ τιμωρ ἀπὸ ἱστορικῆς ἀπόψεως, διότι ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῇ πρὸς δεξιὰ τῷ ὁρῶντι κάτω γωνίᾳ ὁ ζωγράφος ἀπεικονίσεν ἑαυτὸν μετὰ τριῶν ἄλλων μεγάλων καλλιτεχνῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τοῦ Τισσιανού,

τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου καὶ τοῦ προστάτου του Ἰουλίου Κλόβιο. Ἡ ἐν τῷ συμπλέγματι τούτῳ προσωπογραφία τοῦ Θεοτοκοπούλου εἶνε ἡ τελευταία, παριστάνει δὲ μορφήν νεανίου ἀγενείου, ἔχοντος βραχὺ εὐθὺ μέτωπον, κόμην καστανὴν, διηρημένην ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἀπλουμένην εἰς πλουσίας κυμάνσεις, ρίνα δὲ μακρὰν, κυρτὴν καὶ καταπίπτουσαν· ὁ τοῦ πώγωνος ἀπτόμενος δάκτυλος ἐκφράζει τὸ *ipse fecit* (αὐτὸς ἐποίησιν), οὗτος δὲ πράγματι εἶνε ὁ ἀληθὴς Δομήνικος Θεοτοκόπουλος καὶ οὐχὶ ἡ ἄλλη προσωπογραφία ἡ ἀποκειμένη ἐν τῷ ἀνακτόρῳ Santelmo τῆς Σεβίλλης, ἡ δημοσιευθεῖσα πολλάκις καὶ ἐν Ἑλλάδι ἀκόμη ὡς γνησία τοῦ Ἑλληνος, ἐνῷ εἰκονίζει ἀπλουστάτα ἄλλον τινα ζωγράφον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οὐδόλως ὁμοιάζοντα τῷ Θεοτοκοπόλῳ.

Εἰς τὴν περίοδον ταύτην τῆς ἐν Ἰταλίᾳ καλλιτεχνικῆς δράσεως τοῦ Ἑλληνος ζωγράφου ἀνήκουσι μετὰ ἄλλων καὶ οἱ ἐξῆς ἀξιόλογοι πίνακες: *Ἡ προσκύνησις τῶν Μάγων*, καὶ μία ὠραιότατη προσωπογραφία ἀνδρὸς φέροντος μακρὰν ξανθὴν γενειάδα, ἀμφότεροι ἀποκείμενοι ἐν τῷ Αὐτοκρατορικῷ Μουσείῳ τῆς Βιέννης, ὁ *Ἅγιος Ἰερώνυμος* ἐν τῇ Ἐθνικῇ Πινακοθήκῃ τοῦ Λονδίνου καὶ *Παῖς ἀνάπτων κηρίον*, ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Νεαπόλεως. Τῆς αὐτῆς Ἰταλικῆς περιόδου εἶνε καὶ ὁ ὠραίος ἀληθῶς πίναξ ὁ εἰκονίζων *Βενετὴν Δέσποιναν μετὰ μηλωτῆς ἐκ λευκοῦ κτιδος*, ὅστις εὐρίσκεται ἤδη εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ φιλοτέχνου Sir John Stirling-Maxwell· ὁ πίναξ οὗτος ἐθεωρήθη